

527
MAIG
2018

QUINES S3N LES IMPLICACIONS DE LA RETIRADA DELS ESTATS UNITS DEL PACTE NUCLEAR AMB L'IRAN?

1. La decisi3n de Trump suposa una derrota per a la Uni3n Europea?

Pol Morillas, subdirector d'investigaci3n i investigador s3nior

L'**Estrat3gia Global** de la UE identifica l'acord nuclear amb l'Iran com a exemple de les bones pr3ctiques en mediaci3n internacional i en la futura lluita contra la proliferaci3n nuclear (en refer3ncia a Corea del Nord). Tamb3 permet mostrar els beneficis de la diplom3cia de llarg recorregut i dels acords cuinats a foc lent, contra la imprevisibilitat i impulsos de Trump. Macron s'ha emportat una derrota en l'escena internacional en jugar-se part del seu capital pol3tic en el seu intent de conv3ncer Trump durant la visita a la Casa Blanca. Davant l'anunci d'ahir, la UE t3 dues opcions: adaptar-se als dictats dels Estats Units en pol3tica exterior, sabent que la fi de l'acord nuclear reverteix en un risc afegit per la seva estabilitat i la del seu veinatge, o marcar perfil propi davant el seu aliat tradicional. Aquesta seria una elecci3n dif3cil en el m3n unipolar de finals del segle XX. Avui, quan les posicions transatl3ntiques divergeixen, Brussel·les ha de donar per bo que interessos i valors "van de la m3". L'inter3s de la UE passa perquè Teheran renunciï de forma definitiva a dotar-se d'armes nuclears, mentre que els valors de la diplom3cia internacional i el multilateralisme segueixen vigents. En l'acord amb l'Iran est3 en joc una pol3tica exterior comuna europea i aut3noma de la nord-americana.

2. Conseqüències regionals: És una vict3ria per a Israel i Ar3bia Saudita?

Eduard Soler, investigador s3nior i coordinador cient3fic del projecte MENARA

No 3s tant una vict3ria d'Israel com del propi Netanyahu. El primer ministre israeli3 va fer tot el possible perquè l'acord no es sign3s l'any 2015 i, despr3s de l'elecci3n de Trump, es va marcar com a objectiu la retirada nord-americana del pacte. 3s sabut que en aquest tema, Netanyahu mant3 una posici3n molt m3s agressiva

que bona part de l'**aparell de seguretat israelià**. Els líders de l'Àrabia Saudita i dels Emirats Àrabs Units coincideixen amb Netanyahu en la necessitat de parar els peus a l'Iran i que els termes de l'actual acord són contraris als seus interessos. Consideren que les implicacions d'aixecar les sancions a l'Iran són tant o més importants que el programa nuclear. El principal temor d'Israel i de les capitals del Golf és que, sense les sancions, l'Iran pugui disposar de més recursos per alimentar una política exterior expansiva. Els beneficis de l'acord nuclear, argumenten, es dediquen a armar i entrenar grups com Hezbollah o els hutis al Iemen. Israelians, saudites i els Emirats se senten avui vencedors. La seva aliança amb el nou inquilí de la Casa Blanca ha donat fruits. Però si això implica un Orient Mitjà encara més inestable, seva serà també la responsabilitat. Caldrà recordar-los-hi.

3. És aquest escenari una nova oportunitat per a Rússia?

Nicolás de Pedro, investigador principal

A riu regirat, guany de pescadors. Així pot resumir-se la reacció inicial de Rússia davant el nou escenari. A curt termini es plantegen tres grans oportunitats per a Moscou: en primer lloc, la probable pujada dels preus del petroli alleujarà la pressió sobre la minvada economia russa. En segon lloc, el Kremlin pot consolidar el seu paper a l'Orient Mitjà, reforçant el seu ascendent sobre l'Iran i la percepció per part d'altres actors regionals que Rússia és un soci fiable, previsible i, a diferència dels EUA, proveïdor d'estabilitat. En tercer lloc, el ferm suport de la UE a l'acord nuclear i el previsible deteriorament del vincle transatlàntic ofereixen l'oportunitat més atractiva des del punt de vista estratègic. No hi ha res que Moscou desitgi més que la retirada nord-americana d'Europa i el debilitament de l'OTAN i el seu eventual desmantellament a llarg termini. No obstant això, també hi ha riscos per a Moscou, ja que una hipotètica intervenció militar dels Estats Units i/o d'Israel contra l'Iran pot arruïnar les seves iniciatives diplomàtiques per aconseguir una sortida negociada a Síria. Sense perdre de vista que, a mitjà i llarg termini, Rússia tampoc desitja la nuclearització de l'Iran.

4. Queda Rouhani debilitat davant dels sectors més durs del règim iranià?

Irene Martínez Fernández, investigadora

Rouhani es troba en una cruïlla particularment delicada. Els sectors més durs i conservadors del règim ja estan pressionant perquè l'Iran es retiri també de l'acord. Una escalada de la tensió i un retorn a l'aïllacionisme podria donar-los importants rèdits polítics davant un debilitat Rouhani -un reformista moderat dins el panorama polític iranià- que havia fiat bona part del seu capital polític als beneficis que l'acord pot propiciar a la malmesa economia iraniana. Fins ara no s'han materialitzat. La incertesa sobre la posició dels EUA havia desincentivat les grans inversions, i l'opacitat i particularitats de l'economia iraniana han fet la resta. Per tant, a Rouhani li resultarà cada vegada més difícil resistir davant els sectors més durs, tot i que ell és un ferm convençut de la necessitat de l'acord per l'Iran. D'aquí també que la UE pugui tenir un paper clau en aquesta crisi. Brussel·les pot resultar decisiva amb un suport directe i explícit que, a més de mantenir-se ferm en l'acord, inclogui un paquet de mesures econòmiques i de cooperació diplomàtica que podria -i hauria- d'incorporar la pacificació de Síria i la reducció de les tensions amb Israel.

5. Quines conseqüències tindran les noves sancions a l'Iran en el sector energètic?

Eckart Woertz, investigador sènior

Els preus del petroli van pujar un tres per cent, fins a 77,20 dòlars, després que els Estats Units anunciessin la seva retirada de l'acord nuclear. Això marca un màxim en els últims 3 anys i mig, però recolzat també per una recuperació perllongada des de mitjans de 2017 quan el preu per barril de Brent es mantenia per sota de 50\$. Una recuperació apuntalada per una forta demanda i algunes restriccions de subministrament de l'OPEP. Durant la ronda prèvia de sancions internacionals els anys 2011-12, es van retirar dels mercats mundials fins a 1,4 milions de barrils per dia de petroli iranià. Després de l'aixecament d'aquestes sancions, les exportacions petrolieres iranianes es van recuperar ràpidament. Serà diferent aquesta vegada? Passaran uns sis mesos abans que les noves sancions siguin plenament efectives i no està clar en quina mesura altres països compliran els desitjos nord-americans. La UE podria acabar canviant de parer, ja que els bancs i les empreses europees temen pels seus negocis als Estats Units i no voldran exposar-se a multes. Però el compliment de la Xina és menys probable. Algunes exportacions petrolieres iranianes seran desviades a contraparts més tolerants al risc abans de desaparèixer del tot. Les estimacions sobre les possibles exportacions perdudes varien força, des dels 200,000 barrils per dia a més d'un milió. En qualsevol cas, l'Aràbia Saudita ja ha dit que està preparada per a compensar qualsevol dèficit amb la seva capacitat disponible de 2 milions de barrils diaris. La pèrdua de l'Iran podria ser el guany de l'Aràbia Saudita.